

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ЗАПОРІЗЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІОЛОГІЧНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА РАДА
ЗАПОРІЗЬКЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
THE KING'S COLLEGE NEW YORK CITY
КАВКАЗЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВРОЦЛАВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЦЕНТР СТРАТЕГІЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПРОЕКТУВАННЯ
СОЮЗ СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІВ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ
ПРОЕКТ ЄС-ПРООН «МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ»

МАТЕРІАЛИ

VII Міжнародної наукової конференції

«СОЦІАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПРОЕКТУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ: ІДЕЇ МИРУ ТА НЕНАСИЛЬСТВА У ЗМІНАХ ГЛОБАЛЬНОГО ПОРЯДКУ»

24 березня 2017 року

Запоріжжя

УДК: 316.334.3:316.4
ББК: С55.373.1
М 341

Редакційна колегія:

Лепський М.А., доктор філософських наук, професор, декан факультету соціології та управління ЗНУ; *Безрукова О.А.*, доктор соціологічних наук, професор кафедри соціології; *Бутченко Т.І.*, доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціальної філософії та управління ЗНУ; *Скворець В.О.*, доктор філософських наук, доцент, в.о. завідувача кафедри соціології ЗНУ; *Цокур Є.Г.*, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології ЗНУ; *Кудінов І.О.*, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри соціології ЗНУ.

Науково-методичне редагування: Кудінов І.О.

Технічне редагування: Кірієнко Ж.Є.

**ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ТОЧНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ У ПУБЛІКАЦІЯХ ФАКТІВ
НЕСУТЬ АВТОРИ**

Матеріали VII Міжнародної наукової конференції «Соціальне прогнозування та проектування майбутнього країни: ідеї миру та ненасильства у змінах глобального порядку» (24 березня 2017 року, м. Запоріжжя) / Упор. І.О. Кудінов; ред. кол. М.А. Лепський, О.А. Безрукова, Т.І. Бутченко, В.О. Скворець, Є.Г. Цокур, І.О. Кудінов. – Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. – 155 с.

Збірник містить матеріали VII Міжнародної наукової конференції «Соціальне прогнозування та проектування майбутнього країни: ідеї миру та ненасильства у змінах глобального порядку» (24 березня 2017 року, м. Запоріжжя). У матеріалах ведуться обговорення актуальних проблем соціального прогнозування та форсайтних досліджень в контексті вдосконалення інструментарію систематизації та комплексування методів прогнозування та стратегічного соціального управління, а саме у визначенні соціального процесу у модальності майбутнього.

Видання збірника здійснено за підтримки
ГО «Союз соціальних технологів України»
(www.useu.org.ua).

УДК: 316.334.3:316.4
ББК: С55.373.1
М 341

Світлана Миколаївна Гребінь Толерантність як чинник мирного розвитку людства	45
Карим Эль Гуэссаб Концепция современности в центре изменений мусульманского мира	47
Сергій Сергійович Дідик Стратегічні напрями розвитку України у контексті модернізації і реформування країни	49
Дмитро Іванович Леоценко Тектонічні зрушення світового порядку: основний зміст тенденцій	51
Наталія Володимирівна Лепська «Сила» як засаднича категорія в осмисленні сучасних геополітичних процесів	53
Юрій Володимирович Мосаєв Соціальне прогнозування в сфері розвитку світової футбольної індустрії на прикладі результатів світової першості з футболу 1998 року	56
Олександр Миколайович Повзло Диалектическая модель управления	58
Юлія Олександрівна Приймак Потенціал соціальних технологій делегування у розвитку публічності вітчизняної державної бюрократії	60
Таїсія Олександрівна Ратушина Соціокультурні зміни в Україні в умовах гібридної війни	62
Світлана Василівна Сидоренко Проблеми сім'ї як соціального інституту в умовах сучасного українського суспільства	63
Наталья Валериевна Спица Проблема торможения агрессии: техно-гуманитарный баланс	65
Віра Петрівна Ханілова Асертивність як чинник запобігання гендерним конфліктам	67
Ірина Сергіївна Цапліна Трансформація образу майбутнього України в умовах гібридної війни задля досягнення миру	69
Светлана Владимировна Чавкина Проблемы учёта общественного мнения	70
Надія Анатоліївна Бабарикіна Роль і місце місцевого самоврядування в системі публічної влади в Україні	71
Наталія Валеріївна Дзюба Гендерні особливості електоральних преференцій в Україні	73
Ярослав Вікторович Колдунов Екологічні перспективи людства	75
Яна Володимирівна Радчук Основні напрямки оптимізації спільної справи у сучасному українському суспільстві	76
Алла Олегівна Діброва Лідерство як феномен політичного життя сучасного суспільства	78
Олена Юрїївна Мергартен Європейська міграційна криза: причини та наслідки	79
Армен Александрович Михайловский Роль масс-медиа в мировоззренческих трансформациях личности	81

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ І РЕФОРМУВАННЯ КРАЇНИ

Сучасні реалії диктують жорсткі вимоги українській державі. Тотальне їх ігнорування у довгостроковій перспективі ставить під сумнів існування України як держави. Автор не претендує на істину в останній інстанції, а лише намагається проаналізувати основні напрями стратегічного розвитку України у короткостроковій і довгостроковій перспективі. А саме:

1) Розвиток і модернізація Збройних Сил України.

«Si vis pacem parabellum» – «Хочеш миру – готуйся до війни», казали стародавні римляни. Нажаль, цей урок не засвоїло керівництво молодшої української держави. Протягом 25 років Незалежності України керівництво держави в більшій чи меншій мірі знищували власні збройні сили. Зараз країна перебуває у стані неоголошеної війни. І питання створення сучасних, боєздатних, професійних, патріотично налаштованих ЗСУ – питання виживання Незалежної демократичної української держави. Під час формування української армії наголос треба робити не тільки на професійній, контрактній основі, але й намагатися залучити до лав захисників свідомих патріотів, палких поборників України.

2) Люстрація і поступова повна заміна правлячої еліти.

«Можна відмовитися від зброї, можна відмовитися від їжі, але без довіри народу держава не зможе вистояти» Конфуцій [1].

Одного разу Конфуція спитали: «У кожній державі мусить бути вдосталь їжі та зброї і народ мусить довіряти правителям. Чим із цих трьох речей можна знехтувати, якщо виникне така необхідність?» Вчитель відповів: «Насамперед можна відмовитися від зброї. Можна відмовитися навіть від їжі. Але без довіри з боку народу жодна держава не зможе існувати» [2, с.99-100].

Особиста думка автора: люди, які перебували при владі протягом 26 років Незалежності і зараз перебувають (не зважаючи на певні «оновлення» після Революції Гідності 2013 – 2014 рр.) дискредитували себе і мають піти. Згідно теорії еліт В. Парето – еліта має змінюватися. До складу еліти мають залучатися найкращі представники з низів. Якщо цього не відбувається – еліта деградує [3;4], а разом з нею деградує і держава. Тому правлячу еліту треба повністю замінити новими, талановитими, проукраїнськи налаштованими людьми.

Третій пункт тісно пов'язаний з другим:

3) Подолання корупції у всіх органах влади – від державних – до місцевих.

Корупція – 2-й ворог української держави (після агресивної імперської налаштованої Росії В. Путіна). Вона знищує державу з середини. Потрібна системна боротьба з корупцією, а не арешт поодиноких чиновників-хабарників (яких потім відпускають чи дають можливість втекти за кордон). Закон має бути один для всіх. Людина, яка скоїла злочин, має відповісти за це по закону, не зважаючи на свій майновий і соціальний статус. Лише так можна відновити довіру українців до влади, відучити чиновників брати, а громадян – давати хабарі. І верхівка влади має стати прикладом для всіх.

4) Виховання підростаючого покоління, системне реформування освітньої галузі, формування відповідального громадянського суспільства.

«Хто не буде школи, буде будувати тюрми» О.фон Бісмарк [5].

Підростаюче покоління – це наше майбутнє та майбутнє нашої країни. З дитячого садочку треба виховувати почуття патріотизму і гордості за власну країну. Родина, дитячий садок, школа, технікум, університет мають взяти на себе цю місію. Система освіти України давно не відповідає реаліям сьогодення. Система освіти має формувати свідомого громадянина, з чіткою державницькою позицією, усебічно розвинуту особистість, професіонала з великої літери. Вона має навчити молодих брати на себе відповідальність, захищати свої права, відстоювати власну думку усіма законними методами. Також державі треба подбати про майбутні перспективи для молоді, створити умови, щоб молоді люди не прагнули виїхати за кордон, а воліли лишитися в Україні і розбудовувати власну державу, працювати на її благо.

Створити, так би мовити, економічне та духовне підґрунтя українського патріотизму і громадянського суспільства.

У цьому допоможе п'ятий пункт.

5) Модернізація економіки країни, забезпечення зростання доброту громадян України.

Ні для кого не секрет, що Україна має прихований потенціал і ресурси, які практично не реалізовані: плодючі чорноземи і наші аграрії б'ють рекорди щодо зборів врожаю та експорту сільськогосподарської продукції за кордон [6], талановиті спеціалісти у ІТ-сфері, геніальні науковці, які за кращої підтримки держави зможуть зробити не одне відкриття чи винахід, промисловість, яка після глибинного реформування стане потужним фундаментом економіки і держави, приватні підприємці, які за кращих податкових умов стали б міцним середнім класом – надійним союзником держави, працьовиті люди, які через нестачу роботи чи незадовільну її оплату змушені шукати кращої долі на заробітках за кордоном. Треба подбати про створення нових робочих місць з гідною оплатою праці. Автор вірить, що гроші на все це можна знайти в середині нашої країни. Як доказ – можна розглянути декларації наших високопосадовців та проаналізувати їх статки. Можна залучити кошти і простих громадян. Треба просто створити умови, за яких прості громадяни і заможні стани повірять власним урядовцям, власній державі і почнуть вкладати кошти у розвиток власної країни, а не намагатимуться перевести їх у офшори чи у закордонні банки.

6) Пропагування здорового способу життя серед молоді, реформування системи охорони здоров'я, збільшити тривалість життя українців, пропагування традиційних сімейних цінностей.

Нажаль, населення нашої країни неухильно скорочується [7]. Тривалість життя українця у середньому нижча, ніж європейця [8;9;10]. Цьому сприяють як об'єктивні, так і суб'єктивні чинники: економічні і екологічні проблеми, погіршення загального здоров'я нації, небажання молоді народжувати і створювати родини, шкідливі звички і непопулярність здорового способу життя. Кожний окремий громадянин має взяти на себе відповідальність за своє майбутнє і майбутнє власних дітей. А держава має всіляко сприяти молоді: підтримувати молоді родини не словом, а ділом, фінансувати доступне молодіжне житло, надавати пільгові кредити молодим сім'ям, забезпечити молоді перше робоче місце та створювати нові робочі місця, забезпечити достойний рівень оплати праці, всіляко заохочувати вести здоровий спосіб життя, не банально забороняти тютюнопаління і споживання алкоголю, а створити для молоді реальні альтернативи – доступні спортивні секції, гуртки, клуби за інтересами.

Невідкладного реформування потребує і система охорони здоров'я. Якісні і доступні медичні послуги дозволять покращити загальний стан здоров'я нації, сприятимуть збільшенню тривалості життя рядових українців.

7) Розкол країни і українського суспільства, відсутність ідеї, навколо якої об'єднуються усі громадяни країни.

З 1991 року нашу країну і суспільство штучно розколювали: питання мови, поділ на східняків і західників, контраверсійні питання спільної історії, Крим і Донбас – це Україна чи самі винні, що запросили В. Путіна? І т. ін. Розкол цей створений зацікавленими силами, які бажають утриматися при владі, чи навпаки, перед виборами намагаються розіграти, наприклад, «мовну карту», і прийти до влади.

Саме життя показало, що ні абстрактні ідеї демократії, ні ідеї жити у ЄС чи разом у союзі з Росією і Біларуссю не сприяють об'єднанню українського суспільства. Тому перед владою стоїть завдання – розробити спільно з науковцями, громадськими діячами, активістами, неурядовими організаціями концепцію, ідею, програму, яка б об'єднала суспільство заради високої загальної мети.

Хотілося б підсумувати, що саме життя кидає нам виклик, який неможливо довго ігнорувати. Виклик, який може зруйнувати державу «Україна», а українці можуть зникнути як нація, як народ, як етнос.

Презентовані стратегіями розвитку країни – це адекватна відповідь на виклик часу і можливість перемогти в глобальній конкуренції, забезпечивши сталий розвиток своєї держави.

Список посилань

1. Каменев Анатолий Иванович. "Не сможет устоять государство без доверия народа"...// http://artofwar.ru/k/kamenew_anatolij_iwanowich/konfucijiegowoennoeuchenie.shtml
2. Жадько В.А. Політологія: Навчально-науковий посібник зі словником. – Запоріжжя, ЗДМУ. – 2013. – 226 с.
3. Недовіра до влади як основний виклик національній безпеці. Блог В.Гладких. // <http://blog.liga.net/user/vgladkih/article/17318.aspx>
4. Михаил Штокало. Теории элит (Москва, Парето, Михельс) // <https://shtokalo.wordpress.com/2009/03/31/%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B8-%D1%8D%D0%BB%D0%B8%D1%82-%D0%BC%D0%BE%D1%81%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BC%D0%B8%D1%85%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%81/>
5. Педагогика. Цитаты об образовании // <http://www.itmathrepetitor.ru/pedagogika-citaty-ob-obrazovanii/>
6. Українські аграрії б'ють рекорди: На зовнішні ринки поставлено продукції на суму \$10,4 мільярди // <http://patrioty.org.ua/blogs/ukrainski-ahraryi-biut-rekordy-na-zovnishni-rynky-postavleno-produktsii-na-sumu-104-miliardy-150245.html>
7. Население Украины. Численность населения Украины с 1990 по 2017 гг. // <http://index.minfin.com.ua/people/>
8. Скільки живуть українці // <http://uman.m-tel.net/index.php/2013-05-17-14-45-40/interesnaya-informatsiya/323-skilki-zhivut-ukrajintsi>
9. Скільки в середньому живуть українці? // <http://www.pro-proskuriv.in.ua/skilki-v-serednomu-zhivut-ukrayintsi/>
10. Євроінтеграція та тривалість життя. Шість кроків, які має пройти Україна // <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2017/01/26/7060711/>

Дмитро Іванович Леоценко

к.філос.н., доцент кафедри

соціально-гуманітарних наук КВНЗ «ХННРА»

ТЕКТОНІЧНІ ЗРУШЕННЯ СВІТОВОГО ПОРЯДКУ: ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ТЕНДЕНЦІЙ

Останнім часом вираз «тектонічні зрушення світового порядку» став настільки широко застосовуваним, що використовується як само-собою зрозумілий, начебто не потребуючий пояснення. Але для того, щоб зрозуміти, у чому полягають ці зрушення, не зайвим було б уточнити значення означеного вислову.

Термін «тектоніка» (грецьк. тектонікῆ – будівельна справа, від τεκταίνω – майструю, будую) застосовується для позначення геологічної науки, що вивчає структуру та рухи земної кори і підкорових мас та ... досліджує геологічну історію й закономірності розвитку тектонічних рухів [1]. Достатньо точним є і визначення такого явища, як «тектонічний зсув»: це розлом єдиної твердої материкової плити, що знаходиться під земною корою. Тобто у геології цим поняттям позначаються процеси у вигляді природних катаклізмів, протікання та наслідки яких мають глобальні масштаби. Таким чином, використання терміну «тектонічні зрушення» для характеристики певних подій та процесів передбачає акцентування на їхньому визначальному значенні у будь-якому контексті.

Складнішою є ситуація з поняттям «світовий порядок». Для його уточнення доцільно, на нашу думку, використати підхід, який ґрунтується на принципі «від протилежного», у якості якого пропонується використовувати антонім терміну «порядок» – «анархія» рухів [2].

Міжнародні відносини за своєю природою мають тенденцію до «анархізації» (невпорядкованості), оскільки є сукупністю дій багатьох суб'єктів, що прагнуть кожен до своєї мети. Анархія буде існувати до тих пір, поки є безліч держав і вони мають власний суверенітет. Але існують засоби погасити анархію. Кожен великий конфлікт, кожна велика війна справляли настільки глибоке враження на своїх сучасників, що, хоча і тягли за собою масові жертви, безглузді та нераціональні руйнування, але після них виникали стабільні чи достатньо стабільні системи міжнародних відносин.